

NOTAT

Til: Fastholdelses- og rekrutteringsudvalget

Journal-nr.: 22019096

Dato: 5. april 2022

Fakta om autorisationsproces for hurtig indslusning af flygtninge og udenlandske personer fra 3. lande med sundhedsfaglig uddannelse i det danske sundhedssystem

I dette notat samles fakta om proceduren og omstændighederne ved Styrelsen for Patientsikkerheds autorisationsproces. Først beskrives de generelle retningslinjer for alt sundhedspersonale og derefter bliver processen for lægerne foldet yderligere ud.

Siden 1. marts 2022 har Styrelsen for Patientsikkerhed indført en praksisændring, som betyder, at de sundhedsmedarbejdere, der er tættest på at kunne bidrage til det danske sundhedsvæsen, prioriteres. Det betyder, at alle med CPR-nr. og bopæl i Danmark behandles meget hurtigt. I løbet af marts måned er de 150 personer, der opfyldte kravet om CPR og bopæl behandlet. Af de 150 var der 70 læger, 20 tandlæger og 60 sygeplejersker. Ifølge Styrelsen for Patientsikkerhed har de siden 01. januar 2022 og til nu modtaget ansøgning om autorisation fra én ukrainer med en sundhedsuddannelse (en læge).

Ventetid på sagsbehandling – 3. lande

Det er Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS), der behandler ansøgninger om autorisation for sundhedspersonale. Aktuelt har STPS ca. 1.800 ansøgninger fra 3. lands sygeplejersker og ca. 1.300 fra 3. lands læger til behandling. Hovedparten af disse er ansøgere uden bopæl og CPR-nummer i Danmark. For at nedbringe ventetiden er der på Finanslov 2022 afsat midler øremærket den

konkrete sagsbehandling. Ifølge STPS er nyt personale ansat og under oplæring. Styrelsen for Patientsikkerhed har fået tildelt en pulje på 23,1 mio. kr. til både ekstra sagsbehandling og kurser. Puljen udløber ved udgangen af 2023.

Styrelsen for Patientsikkerhed forventer, at alle de ca. 4.000 der havde ansøgt pr. 1. januar er 1. gangs vurderet inden udgangen af 2023. Hvad der så sker med den gruppe vides ikke, da der endnu ikke er ekstra penge efter udgangen af 2023. At processen for den enkelte kan være langvarig skyldes, ud over personaleressourcer, at dokumentationen kan være mangelfuld afhængig af, hvor ansøger kommer fra/omstændighederne den pågældende er kommet til Danmark på.

Da 3. lande omfatter lande som Storbritannien, USA og Australien samt Iran, Irak og Afghanistan er der stor forskel på sagsbehandlingstiden for den enkelte ansøgning. Det skyldes, at STPS først skal vurdere den gennemførte grunduddannelse samt erhvervserfaring forud for ansøgning. Processen kan være langvarig, da dokumentation kan være mangelfuld afhængig af, hvor ansøger kommer fra og afhængig af hvilke omstændigheder den pågældende er kommet til Danmark på.

Sproglige udfordringer

Dansk sprog samt viden og forståelse for arbejdskulturen i sundhedsvæsenet er en væsentlig udfordring for udenlandsk sundhedspersonale. Der er i 2021 indført et nationalt krav om bestået Sprogprøve 3 for alle, der ikke er danske statsborgere eller har gennemført minimum en gymnasial uddannelse i Danmark. Sprogprøve 3 er en generel test, der ikke er specielt tilpasset sundhedspersonale, ligesom den kun i ringe grad tester sprogforståelse. Dette kan medføre udfordringer i kommunikationen med patienter. Bestået sprogprøve er også et krav til svenskere og nordmænd. Karakterkravene i sprogprøven fremgår af BEK 1128, der findes her <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2016/1128>. I Region Syddanmark er kravet om sprogprøve 3 suppleret med sprogscreening hos sprogkonsulent.

Særligt for læger gælder at alle hvis sag er behandlet, og som opfylder sprogkravet, kan komme til medicinsk fagprøve uden unødigt ventetid. Hvis fagprøven består (normalt dumper 70% første gang) kan man hurtig komme på kursus i sundhedslovgivning, og derefter vil man være klar til evalueringsansættelse. Der er kurser om dansk sundhedslovgivning til alle, der er klar – derfor ikke nødvendigt med ekstra kurser.

Evalueringsansættelser

Alt sundhedspersonale med en autorisationsgivende uddannelse fra 3. lande skal igennem en evalueringsansættelse. Evalueringsansættelse er på 2 x 6 mdr. for ikke-speciallæger, 6 mdr. for speciallæger i speciale anerkendt i DK.

For det øvrige sundhedspersonale gælder en 6 måneders evalueringsansættelse. Den pågældende skal selv finde en ansættelse. Ansættelsen er forudsætning for tildeling af en midlertidig autorisation. Både den faglige og sproglige kunnen skal vurderes og der indsendes et vurderingsskema til Styrelsen for Patientsikkerhed efter hhv. 1, 3 og 6 mdr. Hvis vurderingerne er positive, udstedes en permanent autorisation og vedkommende kan søge job/videreuddannelse i DK på lige fod med alle andre.

Evalueringsansættelser sker på normale vilkår, men er i konkurrence med dansk sundhedspersonale (for læger KBU - hvoraf der er mange) og skal ansættes på normale vilkår. Dette kræver penge på de konkrete afdelinger. Evalueringsansættelsen har til formål at sikre, at de generelle kliniske og kommunikative kompetencer for den pågældende faggruppe er opfyldt. Det kræver også en del støtte at have en læge i evalueringsansættelse.

Krav om evalueringsansættelse står i BEK 1372 kapitel 3 som findes her <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2010/1372>.

Region H ansætter ca. 50 læger i evalueringsansættelse årligt. Ansættelserne sker typisk i psykiatrien og på de medicinske afdelinger. Den væsentligste drivkraft i ansættelserne er vakancer. I psykiatrien har man valgt at ansætte en sprogkonsulent, der vurderer de sproglige kompetencer hos alt personale med udenlandsk baggrund.

Danskere med lægeuddannelse taget i udlandet

Der er tale om en meget lille gruppe – mellem 50 og 100 pr. år. Flertallet tager til Polen og læser medicin.

En dansk statsborger, der tager hjem umiddelbart efter kandidatuddannelsen, kan på lige fod med andre EU/EØS-borgere få autorisation som læge og derefter søge om en KBU-lignende ansættelse for at opnå tilladelse til selvstændigt virke.

Hvis den pågældende har taget dele eller hele speciallægeuddannelsen i et andet land så følges principielt samme regelsæt som for udenlandske statsborgere. Der er mindre forskelle mellem EU/EØS-lande og 3. lande. Eneste krav danske statsborgere er undtaget er sprogkravet, hvis de har en gymnasial uddannelse eller lignende fra DK. Har de ikke det, skal de også til sprogprøve.

Fakta: skelnen mellem læger og speciallæger

En speciallæge er en læge der efter sin kandidatuddannelse har gennemført en lægelig videreuddannelse indenfor et særligt område og har modtaget speciallægeautorisation. F.eks. en kirurg, en hjertelæge, en øjenlæge osv. En speciallæge vil typisk være ansat som afdelingslæge eller overlæge.

En ikke-speciallæge – i daglig tale en yngre læge eller reservelæge er en læge, der har gennemført kandidatuddannelsen og herefter dele af den lægelige videreuddannelse. Den lægelige videreuddannelse i Danmark er af en varighed på 6-7 år, hvis alle ansættelser sker i forlængelse af hinanden og der ikke er pauser pga. barsel el.lign. Typisk ligger varigheden på knap 9 år.

I Danmark uddannes aktuelt ca. 1.350 læger årligt fra de danske universiteter. Disse er alle garanteret en ansættelse i en region som KBU-læge (Klinisk Basis Uddannelse bestående af 2 x ½ års ansættelse typiske på en Akutafdeling / Medicinsk afdeling / Kirurgisk afdeling / Neurologisk afdeling efterfulgt af ½ år i almen praksis). Disse ikke-speciallæger vil afhængig af hvor langt de er i deres videreuddannelse have en begrænset erfaring og kan ikke arbejde helt selvstændigt. Det er disse læger, der typisk er blandt de første patienterne møder og det er disse læger, der primært bemande afdelingerne døgnet rundt. Denne gruppe er der ingen eller en meget begrænset mangel på. Der er i alt ca. 10.000 læger under videreuddannelse i DK.

Da den yngre læge ikke kan bestride alle opgaver selvstændigt er "nøglehullet" speciallægekapaciteten. Her er efterspørgslen i alle regioner aktuelt større end udbuddet. Der mangler især speciallæger indenfor Geriatri, Lungemedicin, Neurologi, Radiologi, Psykiatri.

Nøgletal om læger i Danmark

Der er ca. 11.500 yngre læger i DK. De fleste er ansat i uddannelsesstilling, men en del er ansat mellem 2 uddannelsesstillinger. Det aktuelle antal yngre læger ansat i uddannelsesstilling i Region H er 4.005.

Der er 6.700 overlæger i DK. Ca. 2.325 er ansat i Region H.

Der er 1.662 afdelingslæger i DK. Ca. 1.160 er ansat i Region H